

Istentisztelet – Húsvét utáni első vasárnap (QUASI MODO GENITI)

Budapest – Fasor, 2020. április 13. 11:00; MGyTK

Kezdő ének: 223, 1.3-4. Jézus él, én is vele

1. Jézus él, én is vele! Hol van, halál, nagy hatalmad? Jézus él, sír éjjele Csak új reggelig takarhat. Ott leszek, hol Uram van: Ez az én bizodalمام.

3. Jézus él! Ha csüggednék, A szent Istent sérteném meg, Mert bocsánatot ígért, Ha bűnösök hozzá térnek. Kegyelmet ad Krisztusban: Ez az én bizodalمام.

4. Jézus él, már nincs kétség, Kegyelmetől el nem téphet Sem magasság, sem mélység, Sem öröm, sem szenvedések. ő erőm és oltalمام: Ez az én bizodalمام.

A vasárnap igéi

Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy irgalmából újjászülte minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre. (1Pt 1,3)

Mint a ma született, újszülött csecsemők, az igének tiszta tejét kívánjátok, hogy azon növekedjete az üdvösségre. Halleluja! (1Pt 2,2)

Lekció/olvasmány: Jn 20,19-29

Jézus megjelenik tanítványainak; Jézus és Tamás párbeszéde (Mk 16,14; Lk 24,36-49)

Aznap, amikor beesteledett, a hét első napján, ott, ahol összegyűltek a tanítványok, bár a zsidóktól való félelem miatt az ajtók zárva voltak, eljött Jézus, megállt középen, és így szólt hozzájuk: Békesség nektek! És miután ezt mondta, megmutatta nekik a kezét és az oldalát. A tanítványok megörültek, hogy látják az Urat. Jézus erre ismét ezt mondta nekik: Békesség nektek! Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket. Ezt mondván rájuk lehelt, és így folytatta: Vegyetek Szentlelket! Akiknek megbocsátjátok a bűneit, azok bocsánatot nyernek, akikéit pedig megtartjátok, azoknak a bűnei megmaradnak.

Tomás pedig, egy a tizenkettő közül, akit Ikernek hívtak, nem volt velük, amikor megjelent Jézus. A többi tanítvány így szólt hozzá: Láttuk az Urat. Ő azonban ezt mondta nekik: Ha nem látom a kezén a szegerek helyét, és nem érintem meg ujjammal a szegerek helyét, és nem teszem a kezemet az oldalára, nem hiszem. Nyolc nap múlva ismét benn voltak a tanítványai, és Tamás is velük. Bár az ajtók zárva voltak, bement Jézus, megállt középen, és ezt mondta: Békesség nektek! Azután így szólt Tamáshoz: Nyújtsd ide az ujjadat, és nézd meg a kezeimet, nyújtsd ide a kezedet, és tedd az oldalamra, és ne légy hitetlen, hanem hívő! Tamás pedig így felelt: Én Uram és én Istenem! Jézus így szólt hozzá: Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak, és hisznek.

Textus/a prédikáció alapigéje: Zakariás 8,(1-5)6-8

Kedves Testvérek!

Jó volt olvasni a napokban a hírt, hogy Németországban és Svájcban május elejétől újra megnyitják az iskolákat – először a végzős, aztán reménység szerint szépen lassan minden diák számára. Bár már itthon is erről beszélhetnénk! Hiszen ha az én elsős fiamnak nagyon hiányzik már az iskola, az osztálytársai, a barátai, mennyivel inkább lehet ez a kényszerű bezártság nehéz most azoknak a nagyobb fiúknak és lányoknak, felsősöknek, gimnazistáknak, egyetemistáknak, akik számára a kortársaikkal való kapcsolatok oly nagyon fontosak!

Aztán itt vannak körülöttünk azok az idős emberek, akiről tudjuk: a naponkénti boltba és piacra járás számukra elsősorban nem is dolgok megvásárlása miatt, hanem a kimozdulás, a találkozások, a tes-

tük megmozgatása miatt Fontos. Annyira, hogy még a járvány miatti kijárási korlátozás sem képes otthon tartani őket.

Ennek a két korosztálynak is szól az az isteni ígret és biztatás, amely a mai, a boldog jövődöt be-mutató prédikációs igeszakaszban kerül elénk Zakariás próféta könyvéből, a 8. fejezetből. Olvasom, kicsit több verset is, mint amit mára nekünk kijelöltek: *A Seregek Urának szava szól. Ezt mondja a Seregek Ura: Szánalomra indultam Sion iránt, nagy-nagy szánalomra. Nagy haragra indultam, annyira féltem őt! Ezt mondja az Úr: Visszatérek a Sionra, és Jeruzsálemben fogok lakni. Akkor Jeruzsálemet igaz városnak nevezik, a Seregek Urának a hegyét pedig szent hegynek. Ezt mondja a Seregek Ura: Fognak még öregemberek és öregasszonyok üldögdélni Jeruzsálem terein, és mindegyiknek bot lesz a kezében, mert magas kort érnek meg. A város terei megtelnek fiúkkal és leá-*

nyokkal, akik vígan játszadoznak a tereken.

Ezt mondja a Seregek Ura: Bár lehetetlennek tartja a megmaradt nép, hogy ez így legyen abban az időben, az én számomra ez mégsem lehetetlen – így szól a Seregek Ura. Ezt mondja a Seregek Ura: Íme, én kiszabadítom népemet napkelet földjéről és napnyugat földjéről. Hazahozom őket, és Jeruzsálemben laknak; az én népem lesznek, én pedig Istenük leszek, valósággal és igazán. Ezt mondja a Seregek Ura: Legyetek erősek, ti, akik hallottátok ezeket az ígéket.

Csodálatos, a mi életünkbe is belenyúlni akaró szavak ezek. Minket most úgy vigasztalnak, hogy ne féljünk, ne aggódjunk, mert eljön majd az idő, amikor mi is újra kimozdulhatunk otthonról és újra visszatérhet az életünk, nagyjából a régi kerékvágásába. Fog-nak még öregemberek és öregasszonyok üldögeálni Jeruzsálem terein, és mindegyiknek bot lesz a kezében, mert magas kort érnek meg. A város terei megtelnek fiúkkal és leányokkal, akik vígan játszadoznak a tereken.

Zakariás kortársait, a babiloni fogságba hurcolt, de az új perzsa birodalmi vezetéstől a hazatérésre engedélyt kapott zsidóságot ennek épp az ellenkezőjével, az új otthonteremtés, az új fészekrakás szép jövőképeivel vigasztalták ezek a szavak. Círusz és Dáriusz királyok, a Kr.e. 6. században, nem úgy kívánták biztosítani alattvalóik hűségét, mint a leigázott népeket deportálásokkal és áttelepítésekkel „gyökértelenítő” korábbi asszír és babiloni birodalmi politika. A perzsák tiszteletben tartották az egyes népcsoportok vallási és nemzeti érzéseit. Türelmi politikájuk részeként a hazájukba visszatérő zsidóság számára is rendelkezéssel engedélyezték a Szentély, a jeruzsálemi templom felépítését – melynek alapjai két évvel később el is készültek. A szomszédos népek azonban félték a hazatérő és megerősödő zsidóság politikai és vallási befolyásától, és ezért az építkezéseik megakadályozásán, vagy legalább a megakasztásán dolgoztak. Erre az időszakra nyúlik vissza annak a régi zsidó-samaritánus ellentétnek is a kezdete, amit már több korábbi, pl. a Jézus és a samáriai asszony beszélgetését feldolgozó igehirdetés során is említettünk. Az izraelita kisebbségből és az asszír hódítás idején betelepített idegenekből álló samáriaiak is komoly kerékvágó voltak a templom és a város körüli építkezéseknek.

Az ifjú Zakariásnak, aki egyszerre volt pap és próféta, az volt tehát a küldetése, hogy buzdítsa-bátorítsa a külső ellenségek támadásai és az elkeseredés miatt lendületüket veszített embereket az építkezés folytatására – és általában a hazatérést követő mindenféle kihívással való bátor és reményteljes szembenézésre.

Ők akkor ilyeneket kérdezhettek: Lehetséges-e ilyen csüggesztő körülmények között újjáépíteni egy pusztává vált országot, egy népet, egy templomot? Lehetséges-e végre megszabadulni az előző generációk által elkövetett bűnöknek a még az újak életében is érződő következményeitől? Mik voltak ezek a

bűnök? Az igazságtalan ítéletek és intézkedések fölötti szemet hunyás, a szeretetlenség, az irgalmatlanság, a nyomorultak – az özvegyek, az árvák, a jövevények, a bevándorlók, a nincstelenek, a szociálisan kilátástalan helyzetben élő emberek – sanyargatása és elhanyagolása, egymás ellen gonosz tervek forrálása. Ezek voltak a Babilonba hurcolt generációk vétkei. Örököld, a mai társadalmakat és életeteket is jellemző bűnök ezek. Nem tudja Isten elégszer felhívni a figyelmünket, hogy ne tegyük. És velünk is az van, mint a régiekkel, akik *nem akartak figyelni, sőt lázadozva hátat fordítottak, bedugták fülüket, hogy ne halljanak, szívüket gyémántkeménnyé tették, hogy ne hallják a törvényt, sem azokat az ígéket, amelyeket a Seregek Ura küldött lelke által a régebbi prófétákkal.*

Sok okos ember írása vagy tanulmánya olvasható mostanában arról – nem csak az egész világot térdre kényszerítő járvánnyal, hanem bolygónk állapotával kapcsolatban is, és még sok minden mással, gazdasági és társadalmi kérdésekkel kapcsolatban is –, hogy milyen hibáknak, mulasztásoknak és bűnöknek a következménye az a sok nehéz, és nehezen megoldható helyzet, melyekkel a ma élő generációk szembesülnek, és amelyekre nekik, a ma élőknek kell a választ és a megoldást megtalálni, helyi és világméretű szinten, méghozzá gyorsan.

Amit ehhez a teológia hozzá tud tenni a maga részéről, az az, amit Mózesről kezdve a prófétákon és Jézuson, az emberré lett Istenen át a mai egyházvezetőkig és lelkészekig is mindig mondanak: azt, hogy Isten jó – *felhossa napját gonoszokra és jókra, és esőt ad igazaknak és hamisaknak* (Mt 5,4); és azt, hogy ez a jó Isten tőlünk, az ő teremtményeitől csak annyit kíván, hogy éljünk az ő jó és bennünket szabad és felszabadult életre segítő törvényei és tanácsai szerint, hogy törekedjünk szeretetre és békességre még az ellenségeinkkel is, és hogy legyünk alázatosak vele, az Istenrel szemben. Nem más ez, mint a nagy parancsolat: *Szeresd azért az URat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből* (5Móz 6,5) ... *és szeresd felebarátodat, mint magadat!* (3Móz 19,18) Isten szava és törvénye nem ellenünk van, hanem értünk; nem teher az, hanem ajándék, ami nekünk védelmet, szabadságot és közösségi jólétet ad. A lényeg végül is ennyi.

Ezek megélése által válik valósággá Zakariásnak az Isten és népe közti szövetségkötését megidéző gyönyörű képe, hogy Isten népe leszünk, Ő pedig Istenünk lesz, valósággal és igazán. Közösségben, szeretetközösségben akar velünk lenni az Isten! Az a vágya, hogy mi is akarjuk ezt! Mivel azonban ő szabad és racionális lénynek teremtett minket, nem ésszerű a részéről előírni nekünk, hogy mit akarjunk és tegyünk. Nem is teszi. Ettől még vágyik arra, hogy mint a tékozló fiú, hozzá mi is hazatérjünk. „Isten nem pusztán azt szeretné látni, hogy boldogok vagyunk (abban az értelemben, hogy azt csinálunk, amihez

kedvünk van, amit akarunk), hanem azt is szeretné látni, hogy jó emberek vagyunk, hogy boldogok legyünk azért, mert jó emberek vagyunk, és hogy saját elhatározásunkból váljunk jó emberekké. ... Szabad akaratot és képességet kaptunk tőle, hogy megváltoztassuk saját magunk és egymás jövőjét, és ránk hagyta, hogy miként élünk ezzel. (Swinburne 30-31. o.) Ez a mi felelősségünk. Lehetőségünk van arra is, hogy romba döntjük a magunk és a mások életét, hogy bántsuk őket és ne törődjünk velük. És lehetőségünk van arra is, hogy segítsünk nekik és szeressük őket. Isten, mivel tiszteletben tartja a döntéseinket, meg kell, hogy engedje a rossz döntéseinket és azok rossz következményeit is. Hiszen nem viheti véghez a logikailag lehetetlent: hogy szabad akaratot ad, pl. arra, hogy fájdalmat okozunk egymásnak, miközben biztosítja azt, hogy ezt nem fogjuk megtenni és ennek ne legyenek következményei. A mi szabad akaratunkkal együtt járó nagy felelősségünkkel Isten tehát nagy kockázatot vállal. És örömmel látja, hogy menél többször hozunk jó döntéseket, annál könnyebb lesz legközelebb is jó döntést hoznunk, és így jó jellemünk alakul ki – és fordítva: el kell néznie, hogy ha valamikor rossz döntést hozunk, az aztán egyre inkább arra hajlamosít minket, hogy legközelebb is rosszul döntsünk, és így rossz jellemünk alakuljon ki.

Hogy a tökéletesen jó Isten Jézusban emberré lett és hogy vétkeinket jóvá tette az ő kereszthalála árán, ez a tette tökéletesen összeegyeztethető az ő jóságával. Boldoggá akar minket tenni, segíteni akar nekünk, meg akarja velünk osztani ajándékait, meg akar bocsátani azoknak, akik bocsánatát kérik és helytelen tetteik jóvátételén fáradoznak.

És igen, vannak olyan jó akarat vezérelte szándékok és célok, melyek csak szenvedéssel, fájdalommal elérhetőek.

Hazahozom őket ...; az én népem lesznek, én pedig Istenük lesznek, valósággal és igazán – mondja Isten, nem csak az engedelmes, hozzá hűséges, de a tőle szabad akaratukból messzire elkóborolt, őt tagadó, neki hátat fordító gyermekeiről is. Majd hozzá teszi: *Bár lehetetlennek tartja ezt az ember... az én számomra ez mégsem lehetetlen.*

Uram! Segítsd arra akaratunkat, hogy a jót akarjuk, a jót szeressük, és életünket és értelmünket neked, a jóság és a szeretet forrásának szenteljük, szabad és boldog engedelmisségben, valósággal és igazán. Köszönjük, hogy életünket gondviselő kezében tudhatjuk. Köszönjük, hogy szájalomra indulsz irántunk, hogy féltesz minket. Köszönjük, hogy szeretted ezt a világot és benne az embert. Jó tudni, hogy te örömeled leled az önfeledten játszó gyermekben, a „dús ifjúságban”, a komoly középkorúban, és a „Vétség érzésmagvai” fölött üldögélve elmélkedőben is. Add, hogy mi is így tekintsünk egymásra: szeretettel és örömmel. Add, hogy mi is úgy nézzünk a holnap elé, ahogy te buzdítasz minket: nevetve, magunkat és egymást féltőn és vígán, hittel és bizakodón. Ámen.

Ének: 355,1 Áldó hatalmak oltalmába rejtve Csak várjuk békén mindazt, ami jó. Mert Isten őriz híven reggel, este, Ő hű lesz, bármit hozzon a jövő.

Tekintsünk most így arra a járvány sújtotta, szenvedő világra, amelyben élünk. Nyilvánvaló, hogy nem Isten hozta ránk ezt a vírust és ezt a járványt. „Ő nem az a véres Isten: / az a véres Isten nincsen!” – ahogy Babits is írja. A vírus, a járvány lett, kialakult – a sérülékeny teremtettség következményeképpen. Most az a cél, hogy megértsük a vírus és a járvány működését, adaptálódjunk hozzá, tanuljunk belőle, és minél kevesebb áldozattal kimásszunk belőle. Most az a cél, hogy felülvizsgáljuk mit hol rontottak el eleink vagy mi. Most az a cél, hogy tisztázzuk a járvány miatt felmerülő – az étkezési szokásokra, a higiéniára, a gazdaságra, a kereskedelemre, az utazásra, a tudományra, a politikára hatással lévő – kérdéseket, levonjuk a megfelelő következtetéseket, átértékeljük dolgokat, és utána azok szerint és nyilván sokmindenben másképpen vigyük tovább a világ, az országok, az emberek életét.

Sok okos ember látja úgy, hogy a járványnak, ennek az átmeneti és korlátozott ideig tartó rossznak, a szomorú személyes tragédiák mellett sok jó hozadéka és következménye lesz. Ésszerűbbek, óvatosabbak, figyelmesebbek, segítőkészebbek, együttműködőbbek – jobbak leszünk, mikro- és makroszinten is. És még valamit mondanak: spirituálisabbak, az ég felé nyitottabbak – Istent és felebarátot egyre jobban szeretők leszünk a járvány után. Ennek pedig megáltsanak majd a mi életünkben és a világ életében is a jó erkölcsi és etikai következményei.

Az örök élet perspektívájából nézve így közeledik – a járvány által is – az emberiség a lehetetlennek tűnő cél felé: *Népem lesznek, én pedig Istenük lesznek, valósággal és igazán.* Földi perspektívából nézve pedig így közeledünk – a járvány idején is – a most még szintén elképzelhetetlennek tűnő csodálatos zakariási kép válásáig: *hogy meg fogjuk látni, fognak még öregemberek és öregasszonyok üldögélni a tereken, és mind-egyiknek bot lesz a kezében, mert magas kort érnek meg. A város terei megtelnek fiúkkal és leányokkal, akik vígan játszadoznak a tereken.*

Addig pedig azzal biztat minket a Seregek Ura: *Legyetek erősek, ti, akik hallottátok ezeket az igéket.* Imádkozzunk

Nagykönyörgés

Mennyei Atyánk! Magasztalunk téged, hogy Jézus Krisztusban megnyitottad előttünk az élet, a győzelem, az üdvösség útját. Magasztalunk az új élet ajándékáért, a hitért, amellyel szent Fiad életére, szenvedésére, keresztjére és feltámadására nézhetünk; a szeretetért, amely az ő szeretetéből támad; az örök élet reménységéért, amely vigasztalást ad gyászunkban és a halál órájában. Atyánk, add, hogy életünk útján így: bizakodón, hitben, krisztusi indulatokkal, másokat magunknál különbnek tartó alázattal, szolgáló szeretetben és az örök élet reménységében járjunk.

Irgalmodba ajánljuk gyülekezetünket, egyházunkat, az egész keresztyénséget, népünket, hazánkat és az egész emberiséget. Adj bölcsességéből egyházi és világi vezetőinknek. Munkálkodj a világi hatalommal bíró embereknek a szívében, hogy azzal vissza ne éljenek, hanem azt bölcsen, a polgárok érdekeit figyelemben tartva, őket szolgálva használják.

Áldd meg a családokat, a házastársakat, a gyermekeiket egyedül nevelő szülőket, az egyedül élőket, a gyermekeket, a fiatalokat, őrizd békességüket, testi és lelki egészségüket. Légy az özvegyekkel és az árvákkal, az elhagyottakkal, a gyászolókkal, az egyedül maradtakkal.

Állj mellettünk a próbatétel idején. Adj nekünk türelmet és fegyelmet. Támogasd és oltalmazd az aggodalmaskodókat, a félelemmel telt szívűeket. Emeld fel azokat, akik munkájukat veszítetten, a létbizonytalanság szorításában élnek és görnyedeznek ezekben a hetekben-hónapokban.

Együtt érző, szenvedéseinket ismerő Istenünk! Maradj, kérünk, azok mellett is, akik régi vagy új betegségek terhét hordozzák, és légy azok mellett is, akik a kórházi ágyfelszabadítások miatt, most idejekorán haza kellett, hogy térjenek. Légy a társuk, a vigasztalásuk, a gyógyítójuk. Adj melléjük társakat, gondozókat! Szorongásukban légy reményük. Sötét, nehéz pillanataikban Te légy világosságuk. Emlékeztess őket, hogy Tőled és hatalmas szeretetedtől minket semmi sem szakíthat el.

Segítsd és óvd Urunk a hazájukból menekülőket, a menekülttáborokba zsúfoltakat.

Irgalmas Istenünk, bízunk gondviselésedben. Könyörgünk, áraszd ki ránk gyógyító erődet.

Ajándékozz kedvességet, együttérzést, fáradhatatlan lelkületet és fizikumot azoknak, akik a betegek mellett állnak, őket kezelik és ápolják, akik ételmezt készítenek és visznek nekik. Adj bölcsességéből azoknak, akik megfeszített erővel kutatják a betegségek gyógymódját, az új vírus hatékony ellenszerét. Szent Lelkeddel erősítsd meg és tedd kitartóvá őket, hogy munkájuk eredményes legyen.

Annak nevében kérünk Téged, Atyánk, Aki egyedül áldozta fel magát a kereszten, győzött a halálon, most Veled él és uralkodik dicsőségben – de aki Szentlelke által velünk is itt van – a mi Urunk, Jézus Krisztus nevében kérünk, hallgass meg minket és könyörülj rajtunk. Ámen. Mi Atyánk...

Záró ének: 225 Támadj fel új életre már

1. Támadj fel új életre már, Krisztus meglankadt népe! Húsvéti szép hajnalsugár Csillan, siess elébe! Meghárta régen a halál, S a Győző életet kínál Győzelméből ma néked.
2. Hagyd bűnöd el, utad szabad, A kő elhengerítve. Ne másra várj, mozdulj magad, Lelked tettvágy hevítse! A közöny álmából elég, Szolgálat szent tűzében ég, Ki új szívet kapott már.
3. Hogy gyöngé vagy, se nagy, se hős? Homályban mit kell tenned? Az Úr erőtlenségben erős, Ne feledd, ő él benned! Az odafennvalókra nézz. A hitnek semmi nem nehéz, Nincs néki lehetetlen.
4. Feltámadt Krisztus, mennybe ment, Még sincsen messze tőled. ő kormányoz múltat, jelent, S kezében az ítélet. Úgy ébredj minden reggelen, Hogy életed húsvét legyen - Támadj fel, drága népe!

Irodalom

Babits Mihály: Zsoltár gyermekhangra, A jóság dala

SWINBURNE, Richard 2012. *Isten volt Jézus?* Helikon, Budapest.

The New Interpreter's Bible Commentary CD-ROM Edition, Abingdon Press, Nashville, TN.

Lásd: <https://youtu.be/tGj64X0XPT4>